

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

נתונים על המצב הפיזי של מתקני הכליאה בארץ

ה' בכסלו תש"ע
22 בנובמבר 2009

כתיבה: אורי טל

אישור: שמוליק חזקיה, ראש צוות בכיר
עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

מבוא

מסמך זה נכתב לבקשת ועדת הפנים והגנת הסביבה, והוא עוסק בתנאים פיזיים מסוימים במתקני הכליאה של שירות בתי-הסוהר (להלן: שב"ס). הנתונים המוצגים במסמך:

- פרק ראשון – נתונים על מרחבים מוגנים בבתי-הסוהר של שב"ס.
- פרק שני – נתונים על מבני אסבסט בבתי-הסוהר של שב"ס.
- פרק שלישי – נתונים על שטח המחיה של אסיר בכל אגף ואגף בבתי-הסוהר.

1. מרחבים מוגנים במתקני שב"ס

ברוב בתי-הסוהר אין מרחבים מוגנים. בשישה בתי-הסוהר שנבנו בשנים 1993-2004 יש מרחבים כאלה. להלן נתונים בנושא שהתקבלו מסגן-גונדר בני נוח, ראש ענף תכנון אסטרטגי, מינהל התכנון בשב"ס.

מחוז הדרום		מחוז המרכז		מחוז הצפון	
שטח מוגן	מתקן הכליאה	שטח מוגן	מתקן הכליאה	שטח מוגן	מתקן הכליאה
חלקי	אשל	אין	איילון	חלקי	שיטה
אין	קציעות	אין	ניצב	יש	צלמון
אין	שיקמה	אין	נוה-תרצה	אין	גלבוע
אין	רמון	יש	הדרים	אין	דמון
אין	ירושלים	חלקי	תל-אביב	יש	חרמון
חלקי	אוהלי קיזר	יש	אופק	אין	מגיזו
חלקי	נפחא	אין	מעשיהו	אין	קישון
חלקי	דקל	אין	גבעון	אין	הכרמל
אין	עופר	אין	השרון		
אין	סהרונים	יש	רימונים		
		יש	מגין		

הערות על הטבלה:¹

- "חלקי" פירושו שבאגפים החדשים בבית-הסוהר יש מרחב מוגן, ואילו באגפים הישנים בו אין מרחב מוגן.
- על-פי רוב, קירות בתי-סוהר מסיביים יותר מקירות רגילים, אולם לא בכל בתי-הסוהר.²

¹ לסניגוריה הציבורית ולשכת עורכי-הדין אין מידע בנושא זה. עו"ד ישי שרון, הסניגוריה הציבורית הארצית, משרד המשפטים, מכתב, 4 בנובמבר 2009; עו"ד מורן קבלו, הפורום הפלילי שלשכת עורכי-הדין, שיחת טלפון, 19 בנובמבר 2009.

2. מבני אסבסט במתקני כליאה

אסבסט – רקע כללי

האסבסט הוא שם כולל לקבוצת מינרלים טבעיים שאינם מתכלים. יש סכנה בריאותית בחשיפה לסיבי אסבסט שמתפזרים באוויר כאשר האסבסט נשבר בעקבות פגיעה, שבירה או שחיקה של החומר. סיבים אלו חודרים לריאות, והחשיפה אליהם הוכחה כמקור למחלות קטלניות.³

האחריות לטיפול במפגעי אסבסט

בישראל, כמו במדינות רבות אחרות, האחריות לטיפול במפגעי אסבסט היא של בעל השליטה במתחם שבו נמצא המפגע (בין שהוא אדם פרטי ובין שהוא רשות ציבורית). הפעולות הנדרשות ממי שנושא באחריות הן, בין היתר, צעדים לגילוי אסבסט במתחם, הערכת הסיכון שבחשיפה אליו, ובשעת הצורך – נקיטת צעדים לפינוי המפגע באמצעות הגורמים המוסמכים לכך מטעם המדינה.⁴

הוועדה הטכנית לאבק מזיק

המשרד להגנת הסביבה מרכז את עבודת הוועדה הטכנית לאבק מזיק, והוא הגורם שמאשר בקשות לביצוע עבודות אסבסט, מפקח על ביצוען ואחראי לנקיטת אמצעים כאשר מתגלים מפגעי אסבסט, לכתובת הנחיות מקצועיות, לקידום חקיקה וכיוצא בזה. המשרד אינו הגורם הממונה על עריכת סקרי מבנים ומיפוי של מבנים שמחזיקים גורמים כגון שב"ס. אם מתעורר חשש למפגע אסבסט יש לפנות אל הוועדה הטכנית לאבק מזיק, ובסמכותה להוציא צו לסילוק מפגע. האחריות לקיום הצו היא של בעל הנכס או של המחזיק בו. אם לא ידוע מיהו בעל הנכס או אם הנכס הוא ברשות הרבים, האחריות מוטלת על הרשות המקומית, לפי פקודת בריאות העם.⁵ לפיכך, המשרד להגנת הסביבה הפנה אותנו אל שב"ס לשם קבלת מידע על מבני אסבסט שבידי שב"ס.

מבני אסבסט בשב"ס

בשמונה מתקני שב"ס עדיין קיימים מבנים העשויים אסבסט: מעשיהו, השרון, אשמורת, דמון, כרמל, מגידו, שקמה ועופר. בבית-סוהר מגידו מתגוררים כ-30 אסירים באגף שבו הגג עשוי מאסבסט. בשאר מתקני הכליאה מבני האסבסט משמשים למחסנים, למשרדים, למרכזי חינוך, למועדונים ולחצרות האגפים. ברוב המבנים שבהם הגג עשוי מאסבסט הותקנו תקרות אקוסטיות ותקרות גבס מתחתיו.

הערות⁶

בשנים 2007 ו-2008 הוקצו כ-5 מיליוני ש"ח להחלפת גגות אסבסט במתקנים של שב"ס.⁷ בשנת 2009 הוקצו 2 מיליוני ש"ח למטרה זו, ובשנת 2010 יוקצה תקציב דומה.

² בני נוה, ראש ענף תכנון אסטרוטגי, מינהל התכנון בשב"ס, שיחת טלפון, 22 בנובמבר 2009.

³ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, האחריות לטיפול במפגעי אסבסט – סקירה משווה, כתיבה: איתי פידלמן, 16 בספטמבר 2008, <http://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m02149.pdf>, שם.

⁵ אשי אביזמר, ממונה תחום אסבסט במשרד להגנת הסביבה, שיחת טלפון, 27 ביולי 2008. מתוך מרכז המחקר והמידע של הכנסת, האחריות לטיפול במפגעי אסבסט – סקירה משווה, כתיבה: איתי פידלמן, 16 בספטמבר 2008, <http://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m02149.pdf>; תמר בר-און, מנהלת האגף לאבק מזיק, המשרד להגנת הסביבה, מכתב, 4 בנובמבר 2009.

⁶ לסניגוריה הציבורית ולשכת עורכי-הדין אין מידע בנושא זה. עו"ד ישי שרון, הסניגוריה הציבורית הארצית, משרד המשפטים, מכתב, 4 בנובמבר 2009; עו"ד מורן קבלו, הפורום הפלילי שלשכת עורכי-הדין, שיחת טלפון, 19 בנובמבר 2009.

לדברי גב' תמר בר-און, מנהלת הוועדה הטכנית לאבק מזיק, במהלך השנים אכן הוגשו לאישורה כמה בקשות לביצוע עבודות להסרת אסבסט במתקנים של שב"ס. עבודות אלו בוצעו באמצעות קבלני אסבסט לפי ההנחיות המקצועיות של המשרד להגנת הסביבה.⁸

יצוין כי אזור קציעות בעייתי מבחינת מפגעי האסבסט שבו. המפגע במקום גדול מאוד, ונערכו כמה סיורים של אנשי המשרד להגנת הסביבה עם נציגי צה"ל באזור. לדברי גב' בר-און, **בית-הסוהר בקציעות אינו בנוי מאסבסט, אך בנוי בשטח שסמוך אליו יש זיהום אסבסט.**⁹

3. חישוב שטח המחיה של אסיר

רמת הצפיפות בבתי-הסוהר היא מהבעיות הקשות ביותר במתקני שב"ס, ועל כן דוחות הסניגוריה הציבורית עוסקים בהרחבה בנושא.¹⁰ שטח המחיה הממוצע של אסיר בישראל כיום הוא 2.97 מ"ר. לפי הנוהל הפנימי של שב"ס, בבתי-סוהר חדשים שייבנו הוא יהיה 6 מ"ר.

שטח המחיה של אסיר לפי סוגי האסירים:

- כלל האסירים השפוטים – כ-3 מ"ר.
- אסירים שפוטים פליליים בלבד – 3.2 מ"ר.
- עצורים פליליים – 3 מ"ר.
- מהגרים המועמדים לגירוש – 2.9 מ"ר.
- ביטחוניים (אסירים ועצורים) – 2.7 מ"ר.¹¹

הערות:

- במתקני כליאה אחדים שוהים הן עצורים והן שפוטים. בית-סוהר "שקמה", למשל, חציו מיועד לאסירים ביטחוניים וחציו – לעצורים פליליים. נוסף על כך, בבתי-המעצר מתגוררים אסירים שעובדים במתקן המעצר ("אסירי עבודה").
- שב"ס לא מבחין בנתונו בין עצורים ביטחוניים לשפוטים ביטחוניים.
- שטח המחיה של אסיר אינו מעוגן בפקודת בתי-הסוהר.¹² לעומת זאת, שטח המחיה המינימלי של עצור מעוגן בסעיף 3 בתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997, והוא 4.5 מ"ר.¹³ שב"ס הגדיר בנוהלי העבודה הפנימיים שלו שטח מחיה ממוצע של אסיר בבתי-סוהר חדשים שייבנו – 6 מ"ר. אם כך ייעשה, לפי התכנון של

⁷ מדובר בטיפול מקצועי שבו מורידים את הגגות ומעבירים אותם להטמנה.

⁸ תמר בר-און, מנהלת האגף לאבק מזיק, המשרד להגנת הסביבה, מכתב, 4 בנובמבר 2009.

⁹ שם. למידע נוסף על אסבסט ראו נספח.

¹⁰ עו"ד ישי שרון, הסניגוריה הציבורית הארצית, משרד המשפטים, מכתב, 4 בנובמבר 2009.

¹¹ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, שטח המחיה של אסיר, כתיבה: אורי טל, 20 באוקטובר 2009, <http://www.knesset.gov.il/MMM/data/docs/m02302.doc>.

¹² בפקודת בתי-הסוהר לא נקבע שטח המחיה המינימלי של אסיר בישראל.

¹³ התקנות חלות על מתקני מעצר שנבנו לאחר שנת 1997.

- יש אגפים שבהם השירותים והמקלחות בתוך התאים, ויש אגפים שבהם השירותים והמקלחות בשטח ציבורי נפרד. לפי שיטת המדידה המקובלת, המקלחות והשירותים שבתוך התא נכללים בשטח המחיה לאסיר, ואלה שבשטח הציבורי אינם נכללים בו. כך, לפי נתוני שבי"ס, שטח המחיה של אסיר בבית-סוהר "מעשיהו", למשל, הוא 2.5 מ"ר, אולם בחלק מהאגפים בבית-סוהר זה השירותים והמקלחות מחוץ לתאים, ולכן הם אינם נכללים בחישוב שטח המחיה לאסיר. לפיכך, באותם אגפים תחושת הצפיפות קטנה מאשר באגפים שבהם השירותים והמקלחות בתוך התאים, גם אם שטח המחיה זהה.
- כ-50% מהאסירים בארץ שוהים באגפים סגורים. הם זכאים לשעת טיול אחת ביום וליציאות קבועות לטלפון ציבורי, למקלחת, לחדר האוכל וכיוצא בזה. רובם אסירים ביטחוניים, עצורים פליליים ואסירים המוחזקים בהפרדה. כ-50% מהאסירים מתגוררים באגפים פתוחים, שבהם התאים פתוחים רוב שעות היום. רובם אסירים פליליים ואסירים ביטחוניים המתגוררים באוהלים. מובן שבאגפים הסגורים אין מרחב ציבורי ראוי, ולכן תחושת הצפיפות רבה מאשר באגפים פתוחים.
- ועדת השבי"ס בפורום הפלילי של לשכת עורכי-הדין מציינת כי שטחה של מיטת יחיד מאלה המונפקות לאסיר הוא 1.6 מ"ר. כלומר, שטח המחיה של אסיר ממוצע אינו עולה בהרבה על שטח המיטה הצרה שלו. לפי מחקר שנערך בארה"ב, צפיפות בבתי-הסוהר היא גורם ישיר לאי-שיקום של אסירים ולריבוי הרצדיביזם.¹⁵
- בדיונים בוועדת החוקה, חוק ומשפט ובוועדת הפנים והגנת הסביבה נציגי הסניגוריה הציבורית טוענים שוב ושוב שלצד הדיון במספר מקומות כליאה יש לקבוע אמות מידה איכותיות בתקן הכליאה,¹⁶ כלומר, יש לעגן בתקן הכליאה מדדים כגון אוורור, תברואה ושטח מחיה מינימלי. לפי הסניגוריה הציבורית, "טרם נמצא פתרון הולם ומערכתי לבעיית הצפיפות הקשה השוררת בבתי-הסוהר". הסניגוריה עומדת על חומרת הבעיה בדוח תנאי הכליאה החמור ביותר זה יותר משמונה שנים, אך לא חל שיפור של ממש במצב. לפי הסניגוריה הציבורית, כדי לשמור על כבודם המינימלי של האסירים, על שבי"ס לדאוג לשטח מחיה סביר. לדבריהם, הצפיפות ברוב בתי-הסוהר אינה מאפשרת מחיה בכבוד מינימלי, ויש לפעול מייד להפחתת ניכרת שלה.¹⁷
- האגודה לזכויות האזרח בישראל והקליניקה לזכויות עצורים ואסירים שבמרכז האקדמי למשפט ועסקים ברמת-גן שלחו ב-19 בנובמבר 2009 מכתב לשר לביטחון הפנים ולנציב שבי"ס בנושא שטח המחיה של אסיר. בין השאר נכתב בו כי החזקת אסירים בתנאי צפיפות קשים

¹⁴ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, שטח המחיה של אסיר, כתיבה: אורי טל, 20 באוקטובר 2009, <http://www.knesset.gov.il/MMM/data/docs/m02302.doc>.

¹⁵ רצדיביזם הוא חזרה למעגל הפשע או עבריינות חוזרת לאחר הרשעה ראשונה בפרק זמן נתון. מתוך מרכז המחקר והמידע של הכנסת, רצדיביזם בקרב עברייני מין, כתיבה: דפנה בן פורת ואורלי פישמן, 15 בנובמבר 2005; ועדת שבי"ס בפורום פלילי, לשכת עורכי-הדין, "עמדת לשכת עורכי-הדין – תקן הכליאה", התקבל מעו"ד מורן קבלו, 18 בנובמבר 2009.

¹⁶ ראו לדוגמה דברי ישי שרון מהסניגוריה הציבורית, פרוטוקול מס' 475 מישיבת ועדת הפנים והגנת הסביבה, 5 בנובמבר 2008.

¹⁷ עו"ד ישי שרון, הסניגוריה הציבורית במשרד המשפטים, מכתב, 22 בנובמבר 2009.

הצעות להקלת הצפיפות בבתי-הסוהר:

- הרחבת השימוש בחלופות מאסר, כדי להפחית את מספר האסירים. אפשר לעשות זאת למשל על-ידי הגדלת מספר החודשים המרבי שאפשר להמיר בעבודות לתועלת הציבור.
- הרחבת מסגרות השיקום בשב"ס. שיפור השיקום יביא לשחרורם המוקדם של אסירים רבים יותר בתום ריצוי שני-שלישים מתקופת מאסרם. לפי לשכת עורכי-הדין, יותר ממחצית האסירים השפוטים למאסר ראשון אינם משוחררים על-ידי ועדות השחרורים, והסיבה העיקרית היא שלא השתתפו בתוכנית שיקום. הרחבת אפשרויות השיקום תביא לשחרור יותר אסירים, להקטנת התפוסה בבתי-הסוהר ולהפחתת הרצדיביזם. הנתונים מלמדים כי שיעור הרצדיביזם של האסירים המשוקמים על-ידי הרשות לשיקום האסיר נמוך הרבה יותר משיעור הרצדיביזם הכללי.
- שחרור מינהלי. במסגרת מנגנון השחרור המינהלי, לנציב שב"ס יש סמכות להפחית את מספר ימי המאסר שהאסיר נדרש לרצות (משך ההפחתה תלוי בעונש המקורי, כמפורט בתוספת הראשונה לפקודת בתי-הסוהר). המנגנון מופעל כאשר מספר הכלואים עולה על תקן הכליאה המספרי. למעשה, מנגנון השחרור המינהלי הוא אחד הכלים היחידים בחוק המאפשרים, במידת מה, ריווח במקומות הכליאה והקלה בתנאי המאסר.¹⁹

¹⁸ עו"ד רחלה אראל, הקליניקה לזכויות עצורים ואסירים, המרכז האקדמי למשפט ועסקים ברמת-גן, ועו"ד לילה מרגלית, האגודה לזכויות האזרח בישראל, מכתב, "החובה לקבוע סטנדרט מינימלי של שטח מחיה לאסיר בתקנות", נשלח לשר לביטחון הפנים ולנציב שב"ס, 19 בנובמבר 2009.

¹⁹ ועדת שב"ס בפורום פלילי, לשכת עורכי-הדין, "עמדת לשכת עורכי-הדין – תקן הכליאה", התקבל מעו"ד מורן קבלו, 18 בנובמבר 2009; עו"ד ישי שרון, הסניגוריה הציבורית במשרד המשפטים, מכתב, 22 בנובמבר 2009.

יצוין כי לפי הסניגוריה הציבורית, ביטול או צמצום של מנגנון השחרור המינהלי יגרום ל"הצפפה" ניכרת במתקני הכליאה ולהחרפה ניכרת של הבעיה. לכן, בכל דיון בתקן הכליאה המספרי ובמצוקת הצפיפות בשב"ס יש להביא בחשבון את הכרחיותו של מנגנון השחרור המינהלי, עד לפתרון הבעיה ולהבטחת שטח מחיה הולם לכלל האסירים בישראל.

3.1. נתונים לפי מתקן כליאה

בטבלה שלהלן מצוין השטח הממוצע של אסיר בכל מתקן כליאה וסוגי האסירים השוהים בכל מתקן. יצוין כי הנתונים אינם כוללים את מתקן סהרונים, שבו כ-2,000 מקומות כליאה המיועדים לזרים.

מספר מקומות הכליאה בפועל כיום	מ"ר לאסיר (פוטנציאלית)	ייעוד					שם המתקן
		זרים מועמדים לגירוש	שב"חים	ביטחוניים	פ ל י ל י ם		
				עצורים ושפוטים	שפוטים	עצורים	
332	5.5			√	Δ		מג"ן- מר"ש ²⁰
246	5.3				√	√	אופק
1,133	4.7			√	Δ	√	רימונים
640	4.4				√		חרמון
977	3.7			√		Δ	הדרים
478	3.7					√	בית- מעצר תל-אביב
1,066	3.6				Δ	√	צלמון
229	3.4				√	√	נוה- תרצה
550	3.0				Δ		השרון
916	3.0			√	Δ	√	איילון
256	2.9			√		Δ	בית- מעצר ירושלים
960	2.9			√	Δ		אשל
821	2.9			√		Δ	אוהלי- קידר

מקרא לטבלה:

√ - אוכלוסייה במתקן; Δ - האוכלוסייה העיקרית במתקן.

²⁰ מג"ן – מרכז גוף ונפש; מר"ש – מרכז רפואי שב"ס.

מקרא לטבלה :

√ - אוכלוסייה במתקן ; Δ - האוכלוסייה העיקרית במתקן.

מספר מקומות הכליאה בפועל כיום	מ"ר לאסיר (פוטנציאלית)	ייעוד					שם המתקן
		זרים מועמדים לגירוש	שב"חים	ביטחוניים	פ ל י ל י י ם		
				עצורים ושפוטים	שפוטים	עצורים	
558	3.0	√					גבעון
1,005	2.9				Δ	√	דקל
460	2.8				√		כרמל
940	2.7			√			רמון
2,162	2.7			√			קציעות
822	2.8		√	Δ			גלבוע
841	2.6			Δ	√		נפחא
1,314	2.5				√		מעשיהו
621	2.6			√		Δ	בית-מעצר קישון
627	2.5			√	Δ		שיטה
640	2.4					√	בית-מעצר ניצן
674	2.3			√		√	שקמה
1,316	2.5			√			מגידו
630	2.3		√				דמון
918	2.2			√			עופר
22,132	2.97	מ מ ו צ ע					

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

הערות:

- מספר מקומות הכליאה בפועל כיום – כפי שמופיע בעמודה השמאלית בטבלה לעיל – הוא מספר מקומות הכליאה המופעלים כיום. מספר זה אינו זהה למספר המיטות (=מספר מקומות הכליאה), המובא בטבלאות שלהלן. כלומר, בטבלאות שלהלן מובא מספר מקומות הכליאה הפוטנציאלי, או כפי שנבדק בעבר, בכל בית-סוהר, ועל-פיו חושב שטח המחיה. לפיכך, מתחת לסיכום הנתונים בטבלאות שלהלן הוספנו את מספר מקומות הכליאה בפועל כיום, כפי שמצוין בטבלה שלעיל.
- שטח המחיה של אסיר חושב על-פי הנתונים הפוטנציאליים, ולא על-פי המצב בפועל כיום. אין בידינו די נתונים לחשב את שטח המחיה של אסיר בפועל כיום.
- מספר האסירים שווה למספר מקומות הכליאה או קטן יותר.

3.2. נתונים על כל אגף בכל בתי-סוהר

להלן שטח המחיה של אסיר לפי אגפים בכל בתי-הסוהר: ²¹

1. בית-הסוהר דקל

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.6	30	79	אגף 1 – מתקדמים
2.6	60	158	אגף 2 – מתקדמים
4.9	40	195	אגף 3 – מג"ש ²²
4.4	121	537.2	אגף 4 – עצורים פליליים
2.8	109	309.4	אגף 5 – מתקדמים
2.4	125	297.5	אגף 7 – שומרי מסורת
3.0	104	306.8	אגף 8 – מתקדמים
3.0	104	306.8	אגף 9 – משתלבים ²³
2.2	140	308	אגף 12 – משתלבים
2.2	140	308	אגף 13 – משתלבים
2.9	973	2,805.7	סיכום נתונים
	1,005	²⁴	מספר המיטות בפועל כיום
* הנתונים אינם כוללים את בית-מעצר אילת			

2. בית-הסוהר אוהלי קיזר

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.9	110	316.5	אגף 1 – שפטים פליליים

²¹ כאמור, הנתונים אינם כוללים את מתקן סהרונים, שבו כ-2,000 מקומות כליאה המיועדים לזרים.

²² מרכז גמילה ושיקום.

²³ אסירים משתלבים הם אסירים בתחילת השהות בבית-הסוהר.

²⁴ למשל לאחר הורדת אגפים הסגורים עקב שיפוצים או נסגרו בעקבות הירידה במצבת האסירים הביטחוניים.

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.7	76	205.2	אגף 2 – שפטים ועצורים פליליים
2.7	24	63.7	אגף 21 – הפרדה
2.4	143	337.7	אגף 3 – עצורים פליליים
3.1	152	473.1	אגף 7 – עצורים (כולל עצורים לימים). ²⁵
3.1	152	473.1	אגף 8 – ביטחוניים
3.1	152	473.1	אגף 9 – עצורים פליליים
2.9	809	2,342.4	סיכום נתונים:
	821		מספר המיטות בפועל כיום:

3. בית-הסוהר אשל

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
3.5	84	296.2	אגף 1 – משתלבים
2.4	104	249.6	אגף 2 – שפטים פליליים
2.8	30	83.4	אגף 21 – נ"ס ²⁶ – שמור
2.7	56	148.4	אגף 22 – נ"ס – שמור
2.5	56	138.6	אגף 3 – מתקדמים
2.9	54	154.7	אגף 4 – אסירי עבודה – נ"ס
2.2	110	244.2	אגף 5 – טעוני הגנה
2.7	24	63.6	אגף 6 – הפרדה ארצית

²⁵ עצורים לימים הם עצורים לפרק זמן של 24 שעות עד כשבוע, להבדיל מעצורים עד להחלטה אחרת או עצורים עד תום ההליכים. בשב"ס יש הן אגפים בלעדיים לעצורים לימים והן אגפים שבהם עצורים לימים לצד עצורים אחרים.

²⁶ נקיים מסמים.

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
3.2	144	459.2	אגף 10 – פח"ע ²⁷
3.2	144	459.2	אגף 11 – פח"ע
3.2	144	459.2	אגף 12 – משתלבים
2.9	950	2,756.3	סיכום נתונים:
	960	מספר המיטות בפועל כיום:	

4. בית-מעצר ירושלים

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
3.0	60	180.5	אגף 1 – עצורים לימים
2.8	132	367.2	אגף 2 – עצורים פליליים
3.3	18	60.1	אגף 3 – טעוני הגנה
2.9	16	46.4	אגף 5 – נשים
3.3	30	98.3	אגף 6 – נוער
2.9	256	752.5	סיכום נתונים:
	256	מספר המיטות בפועל כיום:	
* לא כולל אגף השב"כ, שלא נמדד			

²⁷ פעילות חבלנית עוינת, כלומר אסירים ביטחוניים.

5. כלא נפחא

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.6	48	123	אגף 1 – שפוטים פליליים
2.6	56	143.5	אגף 2 – פח"ע שמור
2.2	80	176	אגף 3 – פח"ע
2.2	80	176	אגף 4 – פח"ע
4.0	2	7.9	אגף 7 – הפרדה
2.8	48	135	אגף 9 – אסירי עבודה
2.6	120	316.8	אגף 10 – פח"ע
2.6	120	316.8	אגף 11 – פח"ע
2.6	120	316.8	אגף 12 – פח"ע
2.8	80	226	אגף 13 – פח"ע
2.8	80	226	אגף 14 – פח"ע
2.6	834	2,163.8	סיכום נתונים :
	841		מספר המיטות בפועל כיום :

6. בית-הסוהר עופר

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.1	88	188	אגף 1 – פח"ע
2.2	90	196.7	אגף 2 – פח"ע
2.3	104	235	אגף 3 – פח"ע
2.3	104	235	אגף 4 – פח"ע
2.1	110	235	אגף 5 – פח"ע

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.1	88	188	אגף 6 – פח"ע
2.1	88	188	אגף 7 – פח"ע
2.1	110	235	אגף 8 – פח"ע
2.4	100	235	אגף 9 – פח"ע
2.2	882	1,935.7	סיכום נתונים :
	918	מספר המיטות בפועל כיום :	

7. כלא קציעות

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
3.0	240	720	מתחם א' – אגף 1 – פח"ע
3.0	240	720	מתחם א' – אגף 2 – פח"ע
3.0	240	720	מתחם א' – אגף 3 – פח"ע
3.0	240	720	מתחם א' – אגף 4 – פח"ע
3.0	240	720	מתחם א' – אגף 5 – פח"ע
2.2	120	264	מתחם ג' – אגף 6 – פח"ע
2.2	120	264	מתחם ג' – אגף 7 – פח"ע
2.2	120	264	מתחם ג' – אגף 8 – פח"ע
2.2	120	264	מתחם ג' – אגף 9 – פח"ע
3.2	240	776	מתחם ב' – אגף 11 – פח"ע
2.0	256	512	מתחם ב' – אגף 12 – פח"ע
2.0	256	512	מתחם ב' – אגף 13 – פח"ע

3.2	240	776	מתחם ב' – אגף 14 – פח"ע
2.8	240	660	מתחם ב' – אגף 15 – פח"ע
2.6	128	332.8	אגף 20 – אסירי עבודה
2.7	3040	8,224.8	סיכום נתונים:
	2,162	²⁸ מספר המיטות בפועל כיום:	

8. כלא רמון

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.8	120	330	אגף 1 – פח"ע
2.8	120	330	אגף 2 – פח"ע
2.8	120	330	אגף 3 – פח"ע
2.8	120	330	אגף 4 – פח"ע
2.8	120	330	אגף 5 – פח"ע
2.8	120	330	אגף 6 – פח"ע
2.8	120	330	אגף 7 – עצורים מינהליים
2.8	80	220	אגף 10 – אסירי עבודה – נ"ס
2.8	920	2,530	סיכום נתונים:
	940	מספר המיטות בפועל כיום:	

²⁸ למשל לאחר הורדת אגפים הסגורים עקב שיפוצים או שנסגרו בעקבות הירידה במצבת האסירים ביטחוניים.

9. כלא שקמה

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.2	70	153.7	אגף 1 – לכיש עצורים
2.5	64	158.3	אגף 2 – לכיש עצורים
2.4	66	159.4	אגף 3 – פח"ע
2.5	64	159.6	אגף 4 – פח"ע
2.7	86	229.2	אגף 5 – פח"ע
2.2	36	77.8	אגף 6 – הפרדה ארצית
2.0	56	112.3	אגף 9 – אסירי עבודה
2.2	112	249.4	אגף 11 – עצורים פלילי
2.1	70	144.7	אגף 12 – עצורים פח"ע
2.3	624	1,444.4	סיכום נתונים:
	674		מספר המיטות בפועל כיום:
* לא כולל אגף השב"כ, שלא נמדד.			

10. כלא איילון

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
3.3	88	288.1	אגף 1 – משתלבים (ב)
2.6	102	267	אגף 2 – נ"ס
2.8	90	247.5	אגף 3 – מתקדמים
2.6	52	136.2	אגף 4 – אסירי עבודה – נ"ס
3.4	67	228.1	אגף 5 – שומרי מסורת

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
3.5	80	281.5	אגף 6 – משתלבים א'
5.3	40	212	אגף 7 – הפרדה ארצית
3.1	72	222.5	אגף 8 – מעבר ארצי
3.3	108	354.1	אגף 10 – סלע – נ"ס
3.1	76	232.9	אגף 12 – משתלבים ג'
2.9	10	28.5	אגף 13 – הפרדה ארצית
2.7	16	42.4	אגף 14 – גמילה
4.7	4	18.9	אגף 15 – הפרדה ארצית
2.2	100	220	אגף 18 – פח"ע – עצורים 1
2.2	100	220	אגף 19 – פח"ע – עצורים 2
3.0	1,005	2,999.7	סיכום נתונים :
	916		מספר המיטות בפועל כיום :

11. כלא ניצן

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
1.7	42	71.4	אגף 1 – אסירי עבודה
2.5	144	360	אגף 2 – עצורים משתלבים
2.5	128	320	אגף 3 – עצורים פליליים
2.2	100	223	אגף 4 – עצורים מיון
2.5	152	374.5	אגף 5 – עצורים לימים

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.8	82	225.5	אגף 6 – טעוני הגנה
2.4	648	1,574.4	סיכום נתונים:
	640	מספר המיטות בפועל כיום:	

12. מג"ן-מר"ש

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
5.9	76	447.5	מג"ן 15 – טעוני פיקוח
5.9	36	211.8	מג"ן 16 – טעוני פיקוח ²⁹ רב-תכליתי
5.9	36	211.8	מג"ן 18 – מב"ן פתוח
6.2	34	210.6	מג"ן 19 – מב"ן סגור
6.4	20	128.8	מג"ן 14 – אסירי עבודה נ"ס
9.2	10	92	מר"ש 13 – חולי שחפת
4.6	60	274.6	מר"ש 11+12 – הפרדה + ביטחוניים
4.1	58	236.5	מר"ש – פעילה
5.5	330	1,813.6	סיכום נתונים:
	332	מספר המיטות בפועל כיום:	

²⁹ טעוני פיקוח הם למשל חולים וחלשים.

13. כלא מעשיהו

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
3.9	40	154.2	אגף 1 – אבחון ומיון
3.0	172	518.4	אגף 2 – שפויים קצר
2.9	112	319.2	אגף 3 – פליליים
2.0	120	234	אגף 4 – עברייני מין
2.4	120	292.9	אגף 5 – שפויים פליליים
2.9	100	291.5	אגף 6 – מתקדמים
2.6	84	222	אגף 8 – שומרי מסורת
2.8	96	265.2	אגף 9 – שיקום
2.1	56	118.1	אגף 10 – זרות לגירוש
2.2	120	265.2	אגף 12 – זרים לגירוש
2.2	120	265.2	אגף 13 – זרות לגירוש
2.2	120	265.2	אגף 14 – עצורים
2.2	120	265.2	אגף 15 – זרים לגירוש
2.5	1,380	3,476.3	סיכום נתונים:
	1,314	מספר המיטות בפועל כיום:	

14. כלא גבעון

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.8	72	202	אגף 1 – נ"ס
2.8	116	330	אגף 2 – משתלבים

2.8	118	329	אגף 3 – משתלבים
3.1	90	280	אגף 4 – מתקדמים
3.0	90	270	אגף 5 – מתקדמים
2.8	60	168	אגף 6 – זרים לגירוש קטינים
2.8	12	34	אגף 7 – קליטה
2.9	558	1,613	סיכום נתונים:
	558		מספר המיטות בפועל כיום:

15. כלא נוה-תרצה

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.7	68	186.4	אגף 1 – משתלבים
2.7	68	186.7	אגף 2 – משתלבים
3.4	24	80.5	אגף 3 – מג"ש (טיפולית)
4.4	14	62.1	אגף 4 – הפרדה
5.5	12	66	אגף 6 – שיקום
4.1	60	243.8	אגף 7 – נ"ס (סביון)
3.4	246	825.5	סיכום נתונים:
	229		מספר המיטות בפועל כיום: ³⁰

³⁰ למשל לאחר ניכוי אגפים הסגורים עקב שיפוצים או שנסגרו בעקבות הירידה במצבת האסירים ביטחוניים.

16. כלא השרון

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.6	102	261	אגף 1 – משתלבים
2.5	44	107.8	אגף 2 – משתלבים
2.2	20	44.8	אגף 3 – נ"ס
3.6	80	284	אגף 4 – נ"ס
3.7	48	178.4	אגף 5 – שיקום
3.4	22	74.6	אגף 6 – הפרדה
2.8	54	152.8	אגף 7 – עצורים פליליים
2.3	40	93.5	אגף 8 – נוער פח"ע
2.8	128	352	אגף 9 – עצורים פלילי
2.8	128	352	אגף 10 – פח"ע
3.6	60	217.8	אגף 11 – נוער פח"ע
3.6	52	188.7	אגף 12 – נשים פח"ע
3.3	9	29.4	אגף 13 – נשים הפרדה
4.2	52	219.2	אגף 14 – נוער פח"ע
3.0	839	2,556	סיכום נתונים:
	550		מספר המיטות בפועל כיום:

17. כלא הדרים

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
4.0	100	401.8	אגף 1 – עצורים פלילי
3.9	100	392.4	אגף 2 – עצורים כולל ימים
3.3	120	392	אגף 3 – פח"ע
3.3	120	392	אגף 4 – עצורים פלילי
4.4	100	436.4	אגף 5 – עצורים פלילי
4.0	99	393.5	אגף 6 – עצורים נ"ס
3.9	100	392	אגף 7 – אסירי עבודה נ"ס
3.3	120	392	אגף 8 – עצורים פלילי
3.7	859	3,192.1	סיכום נתונים:
	977		מספר המיטות בפועל כיום:
* לא כולל אגף השב"כ ובית-מעצר פתח-תקוה, שלא נמדדו.			

18. אופק

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
5.2	60	312.1	אגף 1 – נוער פלילי
5.2	60	312.1	אגף 2 – נוער פלילי
5.2	60	312.1	אגף 3 – צעירים
5.2	60	312.1	אגף 4 – צעירים
6.0	15	90.6	אגף 13 – הפרדה
5.3	255	1,339	סיכום נתונים:

	246	מספר המיטות בפועל כיום:
--	-----	-------------------------

19. בלא רימונים

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
5.7	80	452.6	אגף 5 – אסירי עבודה – נ"ס
5.7	80	452.6	אגף 6 – מתקדמים
5.7	80	452.6	אגף 7 – שפוטים פליליים
5.7	80	452.6	אגף 8 – מתקדמים
5.7	80	452.6	אגף 9 – משתלבים
5.7	80	452.6	אגף 10 – משתלבים
4.5	33	149.7	אגף 11+12 – הפרדה, בידוד
4.0	108	432	אגף 11 – שפוטים פליליים
4.0	108	432	אגף 12 – שפוטים פליליים
4.0	108	432	אגף 13 – שפוטים פליליים
4.0	108	432	אגף 14 – שפוטים פליליים
4.0	108	432	אגף 15 – טיפולית
4.0	108	432	אגף 16 – שפוטים פליליים
4.7	1161	5,457.3	סיכום נתונים:
	1,133		מספר המיטות בפועל כיום:

20. בית-המעצר תל-אביב

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
3.9	78	306.9	אגף 1 – עצורים
4.5	48	217.2	אגף 2 – טעוני הגנה
3.5	40	141.4	אגף 23 – אסירי עבודה
3.8	158	600.4	אגף 3 – עצורים
3.4	146	496.3	אגף 4 – עצורים
2.7	24	64.4	אגף 11 – קליטה
3.7	494	1,826.6	סיכום נתונים:
	478	מספר המיטות בפועל כיום:	

21. בלא שיטה

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.5	72	182.3	אגף 1 – סגור לשיפוצים
2.3	68	156.4	אגף 2 – נ"ס
1.8	70	123	אגף 3 – משתלבים
2.6	36	93.8	אגף 4 – טעוני הגנה מתקדמים
2.2	140	308	אגף 5 – משתלבים
3.2	84	268.2	אגף 6 – מתקדמים
2.8	120	330	אגף 7 – פח"ע
2.9	11	31.4	אגף 8 – הפרדה ארצית
2.6	138	359.8	אגף 11 – שפויים פליליים

2.5	739	1,852.9	סיכום נתונים:
	627		מספר המיטות בפועל כיום:

22. צלמון

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
3.7	160	592	אגף 1 – נ"ס
3.7	160	592	אגף 2 – נ"ס
3.7	160	592	אגף 3 – מתקדמים
3.7	160	592	אגף 4 – משתלבים
3.7	160	592	אגף 5 – משתלבים
3.7	160	592	אגף 6 – משתלבים/עצורים
2.3	56	131	אגף 9 – אבחון ומיון
2.9	108	316.3	אגף 10 – עצורים פליליים
3.6	1,124	3,999.3	סיכום נתונים:
	1,066		מספר המיטות בפועל כיום:

23. כלא חרמון

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
4.8	40	190	A אגף 1 – אשפוזית
4.8	40	190	A אגף 11 – גמילה
4.8	40	190	A אגף 13 – בית התקווה
3.8	50	190	A אגף 14+15 – גמילה, שיקום
9.5	20	190	B אגף 2 – גמילה

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
9.5	20	190	B אגף 21 – גמילה
9.5	20	190	B אגף 22 – גמילה
9.5	20	190	B אגף 23 – גמילה
3.2	40	126	C אגף 3 – נ"ס (317)
3.2	40	126	C אגף 3 – נ"ס (318)
3.2	40	126	C אגף 3 – נ"ס (319)
3.2	40	126	C אגף 3 – נ"ס (320)
3.2	40	126	C אגף 4 – נ"ס (421)
3.2	40	126	C אגף 4 – נ"ס (422)
3.2	40	126	C אגף 4 – נ"ס (423)
3.2	40	126	C אגף 4 – נ"ס (424)
4.4	570	2,528	סיכום נתונים:
	640		מספר המיטות בפועל כיום: ³¹

24. כלא כרמל

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
1.9	96	178	אגף 1 – מתקדמים
4.0	120	480	אגף 2 – משתלבים
3.1	98	304.4	אגף 3 – נ"ס

³¹ למשל לאחר ניכוי אגפים סגורים עקב שיפוצים או שנסגרו בעקבות הירידה במצבת האסירים הביטחוניים.

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.3	120	274.2	אגף 4 – משתלבים
2.1	20	41.3	אגף 11 – סגור
2.8	454	1,277.9	סיכום נתונים:
	470	³² מספר המיטות בפועל כיום:	

25. כלא דמון

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.1	106	221.9	אגף 1 – שב"חים
2.0	82	166.5	אגף 2 – פח"ע נוער
2.4	114	269.3	אגף 3 – סגור לשיפוצים
2.3	122	281.5	אגף 4 – שב"חים
2.3	112	254	אגף 5 – שב"חים
2.3	126	284.1	אגף 6 – שב"חים
2.9	20	58.6	אגף 7 – אסירי עבודה נ"ס
2.3	682	1,535.9	סיכום נתונים:
	630	מספר המיטות בפועל כיום:	

³² למשל לאחר ניכוי אגפים הסגורים עקב שיפוצים או שנסגרו בעקבות הירידה במצבת האסירים הביטחוניים.

26. כלא קישון

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.6	150	396.6	אגף 1 – עצורים
2.3	70	159	אגף 2 – מעבר ארצי
2.6	61	159.4	אגף 3 – קליטה
2.5	66	165	אגף 4 – עצורים
2.4	148	361	אגף 5 – עצורים
3.2	28	88.8	אגף 6 – טעוני הגנה
3.4	20	68.4	אגף 7 – נוער
1.9	64	123.2	אגף 10 – אסירי עבודה
2.9	8	23.4	אגף 11 – נשים
2.5	615	1,544.8	סיכום נתונים:
	621	מספר המיטות בפועל כיום:	
* לא כולל אגף השב"כ, שלא נמדד.			

27. כלא מגידו

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.2	120	265.2	אגף 1 – פח"ע
2.2	120	265.2	אגף 2 – פח"ע
2.2	120	265.2	אגף 3 – פח"ע
2.2	120	265.2	אגף 4 – פח"ע
2.2	120	265.2	אגף 5 – פח"ע
2.2	120	265.2	אגף 6 – פח"ע
2.4	228	540	אגף 7 – פח"ע
2.2	120	265.2	אגף 8 – פח"ע
2.2	120	265.2	אגף 9 – פח"ע
2.9	110	321.2	אגף 10 – פח"ע
2.4	98	231.1	אגף 13 – אסירי עבודה
2.3	1,396	3,213.9	סיכום נתונים:
	1,316	מספר המיטות בפועל כיום:	
* לא כולל אגף "סאלס", שלא נמדד.			

28. כלא גלבוץ

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.8	120	330	אגף 1 – פח"ע
2.8	120	330	אגף 2 – פח"ע

מ"ר לאסיר	מספר מיטות	שטח תאים (מ"ר)	האגף
2.8	120	330	אגף 3 – פח"ע
2.8	120	330	אגף 4 – פח"ע
2.8	120	330	אגף 5 – פח"ע
2.2	90	199.8	אגף 6 – פח"ע
2.2	90	199.8	אגף 7 – פח"ע
2.8	24	66	אגף 10 – אסירי עבודה
2.8	36	99	אגף 11 – הפרדה ארצית
2.6	840	2,214.6	סיכום נתונים:
	822		מספר המיטות בפועל כיום:

יש שני סוגים עיקריים של אסבסט:

- **סרפנטין** – חומר גמיש בעל צורה קמורה, הידוע גם בשם קריזוטייל (**אסבסט לבן**); 94% מכלל האסבסט בעולם ידוע בשם "אסבסט לבן".
- **אמפיבול** – קבוצת חומרים בעלי יכולת שבירה גבוהה שצורתם צורת מחטים. בסוג זה נכללים חמישה מינרלים, והעיקריים שבהם הם אסבסט חום, ששיעורו בעולם 2%, ואסבסט כחול, ששיעורו בעולם 4%.

אסבסט משמש בשתי דרכים עיקריות:

- **אסבסט צמנט** הוא חומר שבו עד 10% אסבסט (על-פי רוב אסבסט לבן) בתערובת של מים ומלט, ויוצרים ממנו לוחות שטוחים או גלילים. לוחות אלו שימשו בעבר בעיקר במבני תעשייה, חקלאות ומגורים, ביצירתם של גגות, צינורות מים וביוב, מרזבים, עמודי חשמל ועוד. **מבנים או מוצרים המכילים חומר זה אינם נחשבים סכנה לציבור כל עוד החומר שהאסבסט נמצא בו נשמר בשלמותו ואינו נשבר, נסדק, מתפורר או נפגע.**
- **אסבסט פריץ** הוא חומר ששיעור האסבסט בו הוא יותר מ-1% מהתערובת. את החומר הזה אפשר לפורר ביד ולכתוש לאבק כשהוא יבש, כלומר **הפוטנציאל שלו להזיק לבריאות עקב פליטת חומר רעיל גדול הרבה יותר, ולפיכך הסכנה הכרוכה בחשיפה אליו גדולה יותר**. חומר זה שימש בעבר לבידוד אקוסטי במבני ציבור, לבידוד תרמי בתעשייה ולצרכים ביתיים, כגון פתילות לתנורי נפט ישנים ופלטות של כיריים.

כאמור, הסכנה הבריאותית עקב חשיפה לאסבסט באה לידי ביטוי במגע עם הסיבים שלו, שמתפזרים באוויר כאשר האסבסט נשבר בעקבות פגיעה, שבירה או שחיקה של החומר. סיבים אלו חודרים לריאות, והחשיפה אליהם הוכחה כמקור למחלות קטלניות, כגון אסבסטוזיס – מחלה אשר גורמת להצטמקות הרקמה הריאתית, לקוצר נשימה ולירידה בתפקודי הריאות כתוצאה מאובדן גמישות הריאה; מזוטליומה – סרטן הפוגע בקרום הריאה, בקרום הבטן ובקרום הלב; סרטן הריאה. שתי המחלות הראשונות מיוחסות בעיקר לחשיפה לאסבסט. שיעורי התמותה משלוש המחלות גבוהים במיוחד.

³³ אתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה בארה"ב: <http://www.epa.gov/asbestos/index.html>; מידע לציבור בנושא אסבסט באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה: <http://www.sviva.gov.il/Environment/Static/Binaries/>; מרכז המחקר והמידע של הכנסת, האחריות לטיפול במפגעי אסבסט – סקירה משווה, כתיבה: איתי פידלמן, 16 בספטמבר 2008, <http://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m02149.pdf>.

מקורות

- אביזמר אשי, ממונה תחום אסבסט במשרד להגנת הסביבה.
- אראל רחלה, הקליניקה לזכויות עצורים ואסירים, המרכז האקדמי למשפט ועסקים ברמת-גן, ומרגלית לילה, האגודה לזכויות האזרח בישראל, מכתב, "החובה לקבוע סטנדרט מינימלי של שטח מחיה לאסיר בתקנות", נשלח לשר לביטחון הפנים ולנציב שב"ס, 19 בנובמבר 2009.
- בר-און תמר, מנהלת האגף לאבק מזיק, המשרד להגנת הסביבה.
- ועדת שב"ס בפורום פלילי, לשכת עורכי-הדין, "עמדת לשכת עורכי-הדין – תקן הכליאה", התקבל מעו"ד מורן קבלו.
- מרכז המחקר והמידע של הכנסת, האחריות לטיפול במפגעי אסבסט – סקירה משווה, כתיבה: איתי פידלמן, 16 בספטמבר 2008, <http://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m02149.pdf>.
- מרכז המחקר והמידע של הכנסת, שטח המחיה של אסיר, כתיבה: אורי טל, 20 באוקטובר 2009, <http://www.knesset.gov.il/MMM/data/docs/m02302.doc>.
- קבלו מורן, הפורום הפלילי בלשכת עורכי-הדין.
- שרון ישי, הסניגוריה הציבורית הארצית, משרד המשפטים.

